

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СЕЛА ОСОЇВКА

Історія держави складається з історії населених пунктів, вулиць, будинків, людей і колективів. Знати своє минуле, минуле свого народу - обов'язок нашого покоління.

Сумська область складається з 18 районів (9 міст, 20 селищ міського типу, 1629 сіл та хуторів). Складовою частиною історії України, Сумщини є історія мого рідного села - Осоївка.

Як і багато інших населених пунктів, Осоївка має легенду про походження назви села.

Після закінчення визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького, на березі мальовничого струмка, що впадає в річку Рибиця, поселився козак на ім'я Осой. Згодом цей струмок і поселення на його берегах почали називати "Осой", а пізніше село дістало назву Осоївка.

Офіційною датою заснування нашого села є 1654 р.¹

Історичні джерела свідчать, що тікаючи від утисків польської шляхти, українське населення переселялося з Правобережжя в межі Російської держави, особливо після селянських повстань, жорстоко придушених польськими військами. Селяни, усім селом з сім'ями та збіжжям, яке можна ухопити, підіймалися і йшли на інші місця. Ймовірно, першими жителями нашого села були переселенці з волинської землі, де і сьогодні існують села з дуже схожими назвами².

Українці, що селилися у нас, отримували від уряду тимчасові пільги на промисли і торгівлю, їх села називались слободами, а вони самі - слобожанами. Ці пільги надавались феодалами для залучення селян з інших місцевостей до роботи. Після закінчення терміну пільг (15-30 років) переселенці потрапляли у кріпосну залежність.

За даними архіву в 1778 р. в слободі Осоївка проживало 414 військових обивателів, 136 - вільних підданих, 6 - селян і один однодворець. Всього в слободі проживало 557 чоловік. Кращі орні землі належали поміщикам Атраховичу, Чупруну, Борятинському і церкві. Поміщики здавали свої землі в оренду селянам, які обробляли їх своїм убогим реманентом.

До 1903 р. в селі не було жодної сівалки, плуга чи металевої борони, навколо села на пагорбах стояло 10 вітряних млинів. А в

1913 р. Степан Боярко побудував паровий млин, крупорушку і пристрій для чесання вовни. Не витримавши конкуренції, власники вітряків розорилися³.

Цікавою сторінкою історії села є створення комуні "Марс" у 1922 р. Під керівництвом Брюханя Якова Івановича об'єдналися 12 найбідніших господарств і утворили комуну "Марс". Про це свідчить довідка, що зберігається у державному архіві Курської області. Радянська влада хотіла зробити це господарство зразковим і для цього виділяла найновішу сільгосптехніку: трактор, молотарку, сівалку, косарку, культиватор, кінні граблі, металеві борони. Жителі села урочисто зустріли появу першого трактора. Першим трактористом був Шевцов Ілля Онисійович. Колективне господарство "Марс" було базою утворення колгоспу. Між сільською біднотою і куркулями почалась запекла боротьба. Куркулі стали менше сіяти, знищували хліб і худобу. Вчиняли замах на організатора колгоспу Кобзаря Василя, голову колгоспу Доцента Анатолія, убили Боярка Трифона і спалили подвір'я Бобира Петра Єгоровича.

Організатором колгоспу в с.Осоївка був колишній командир партизанської сотні Кобзар Василь, виходець з бідної сім'ї, уродженець села Покровка. Станом на 17 грудня 1926 р. в селі було 554 господарства, населення становило 3014 чоловік. Була тут хата-читальня, початкова школа, товариство спільного обробітку землі⁴.

В 1929 р. був організований колгосп "Червоний партизан". Головою створеного колгоспу був двадцятип'ятитисячник Доценко Анатолій, виходець з робітничого Донбасу. В страшному 1933 р. головою колгоспу "Червоний партизан" було обрано Микиту Олійника. Про цей трагічний період Микита Аврамович залишив спогади: *"В той день я працював біля елеватора, вкладав солому, а дружину свою Галю поставив на очистку і відправку зерна. Після обіду спорядили першу червону валку з хлібом державі на чолі з Трохимом Боярко. То було незабутнє і дуже урочисте свято. Увечері в конторі колгоспу проходило правління. Десь після 22-ї години до контори забіг агроном МТС Скиба, який повідомив страшну звістку - була порубана моя дружина. Галю відправили в лікарню, там через декілька днів вона померла, залишивши трьохрічну доньку Ларису. Втрата була тяжкою"*⁵.

22 червня 1941 р. почалася Велика Вітчизняна війна. З жовтня 1941 р. по вересень 1943 р. Осоївка була окупована

німецькими фашистами. Для боротьби з німцями почав формуватися партизанський загін. Але німці напали на слід організаторів і після жорстокого катування розстріляли Заїку Кузьму Андрійовича, Заїку Федора Андрійовича, Марченка Василя Яковича, Марченко Парасковію Романівну. На каторжні роботи в Німеччину було насильно вивезено 70 чоловік. В селі порядкував німець на ім'я Ріхтер, якому допомагали поліцаї - вихідці з села.

3 вересня 1943 р. с.Осоївка було визволено від німецьких загарбників і почалась відбудова народного господарства. В селі в цей час були жінки, діти і літні люди. Все доросле чоловіче населення було на фронті.

На фронтах Великої Вітчизняної війни воювали 582 жителі с.Осоївка.

За мужність і героїзм 223 жителів села нагороджено орденами і медалями, а Змисля Михайло Федорович, Лисенко Федір Костянтинівич, Марченко Сергій Тимофійович, Комендант Сергій Павлович удостоєні звання Героя Радянського Союзу⁶.

В мирний час жителі села продовжують традиції дідів і прадідів. За звитяжну працю 56 колгоспників нагороджено орденами і медалями. Серед них Орденом Леніна удостоєні Гудим Н.І., Патютко Н.Д. Орденом Трудового Червоного Прапора - Скороход Т.Ф., Погрібний Г.В., Круподер М.П., Терещенко Т.А.

Гордістю нашого краю є видатні сучасники - заслужений агроном України Заїка В.А., Турченко Ф.Г. - доктор історичних наук, професор, перший проректор Запорізького національного університету, Ігнатуша О.М. - доцент кафедри історії України Запорізького національного університету, Козир О.В. - редактор районної газети "Перемога".

¹История городов и сел Украинской ССР Сумская область. - К., 1980. - С.327.

²Сумщина в історії України: навчальний посібник. - Суми: "МакДен", 2005.

³Матеріали історико-краєзнавчого музею с.Осоївка.

⁴Там само.

⁵Спогади Олійника М.А. - Рукопис.

⁶Книга пам'яті України. Сумська область. Т.6. - Суми: Слобожанщина, 1995; Матеріали історико-краєзнавчого музею с.Осоївка.